EB/E

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

संस्कृत पारंगत (एम्. ए.) बहिःस्थ

परीक्षाः जून –२०२२

सत्र ४ थे

विषयः साहित्य – ३ (मेघदूत) (EB-3407/19E3403)

दिनांकः २१/०६/२०२२	**गुण : ८०**	**वेळ : स. १०.०० ते १.००**

सूचनाः १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात. २) सर्व प्रश्न सोडवणे अनिवार्य.

प्र. १ **त्रयाणामनुवादं लिखत –** **(१८)**

१. जातं वंशे भुवनविदिते पुष्करावर्तकानां जानामि त्वां प्रकृतिपुरुषं कामरूपं मघोनः।
तेनार्थित्वं त्वयि विधिवशाद्दूरबन्धुर्गतोहं याच्ञा मोघा वरमधिगुणे नाधमे लब्धकामाः।।

२. उत्सङ्गे वा मलिनवसने सौम्य निक्षिप्य वीणां मद्गोत्राङ्कं विलचितपदं गेयमुद्गातुकामा।
तन्त्रीरार्द्रां नयनसलिलैः सारयित्वा कथंचिद् भूयो भूयः स्वयमपि कृतां मूर्च्छनां विस्मरन्ती।।

३. आनन्दोत्थं नयनसलिलं यत्र नान्यैर्निमित्तैः नान्यस्तापः कुसुमशरजादिष्टसंयोगसाध्यात्।
नाप्यन्यस्मात्प्रणयकलहाद्विप्रयोगोपपत्तिर्वित्तेशानां न च खलु वयो यौवनादन्यदस्ति।।

४. वक्रः पन्थाः यदपि भवतः प्रस्थितस्योत्तराज्ञां सौधोत्सङ्गप्रणयविमुखो मा स्म भूरुज्जयिन्याः।
विद्युद्दामस्फुरितचकितैस्तत्र पौराङ्गनानां लोलापाङ्गैर्यदि न रमसे लोचनैर्वञ्चितोऽसि।।

५. तस्य स्थित्वा कथमपि पुरः कौतुकाधानहेतोरन्तर्बाष्पश्चिरमनुचरो राजराजस्य दध्यौ।
मेघालोके भवति सुखिनोऽप्यन्यथावृत्तिचेतः कुण्ठश्लेषप्रणयिनि जने किं पुनर्दूरसंस्थे।।

प्र. २ **चतुर्णां ससन्दर्भं स्पष्टीकरणं लिखत।** **(२४)**

१. प्रायेणैते रमणविरहेष्वङ्गनानां विनोदाः।

२. प्राप्ते मित्रे भवति विमुखः किं पुनर्यस्तथोच्चैः।

३. मा स्म भूर्विक्लवास्ताः।

४. सृष्टिराद्येव धातुः।

५. त्वं हि तस्य प्रियेति।

६. न सहते सङ्गमं नौ कृतान्तः।

प्र. ३ मेघदूते कालिदासस्य लेखनविशेषाः स्पष्टीकर्तव्याः। **(२०)**

अथवा

यक्षपत्न्याः मनोव्यथां विवृणुत।

प्र. ४ **टिप्पणीद्वयं लिखत।** **(१८)**

१. यक्षगृहवर्णनम्

२. उज्जयिनीवर्णनम्

३. मेघदूते अर्थान्तरन्यासः

४. शिवभक्तः कालिदासः